

ο) ο μῆκος (α). Ἡ κυρία πρόσις τοῦ οἰκοδομήματος εἶνε πρὸς ἀνατολάς. Περιλαμβάνει πρόδρομον, πρόναον καὶ σηκόν, σχεδὸν τετράγωνον (6,10+5,55). Ὁ στυλοβάτης ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔκειτο τὸ περιστύλιον ἔχει ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους 1,70 μ., συνδέεται δὲ μετ' αὐτοῦ πρὸς ἀνατολάς καὶ μεσημβρίαν διὰ βθυμίδων ἑξ, ἐκ σχιστολίθου. Ἡ κλίμαξ εἶναι σχεδὸν πλήρης πρὸς τὸ ἀνατολικὸν μέρος, ἐνῶ πρὸς μεσημβρίαν δὲν τῶζονται εἰμὴ πέντε βθυμίδες, διατηρούμεναι ἐπὶ ἐκτάσεως 8—13 μέτρων. Τὰ θεμέλια τοῦ οἰκοδομήματος εἶναι ἐντελῶς κατεστραμμένα πρὸς δυσμὰς, ἀλλ' ἡ νοτιοδυτικὴ γωνία σώζεται ἀκόμη. Τὸ πρὸς βορρᾶν θεμέλιον τεῖχος διατηρεῖται ἐπὶ ἐκτάσεως 14 μέτρων καὶ σύγκειται ἐξ ὄγκων σχιστολίθου, ὀριζοντίως τοποθετημένων καὶ σχεδὸν ἐν τάξει. Τὸ μεταξὺ τῶν σχιστολίθων κενὸν συμπληροῦται ἐκ μικρῶν ἀκατεργάστων λίθων. Τοῦ παλαιοῦ ἐδάφους, ἀπὸ ὕψους ἀπὸ νότου πρὸς βορρᾶν καὶ ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, ἡ πρὸς βορρᾶν καὶ δυσμὰς κλίμαξ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀριθμῇ εἰμὴ μίαν ἢ δύο βθυμίδας. Ὁ στυλοβάτης περιορίζεται ἐπίσης εἰς ὀρθογώνιον, ἔχον περίπου πλάτος 42 καὶ μῆκος 47 μέτρων. Ἡ ἐκ μαρμάρων στρώσις, ἥτις ἐκάλυπτε τοὺς σχιστολίθους, ἐλλείπει πανταχοῦ. Δὲν σώζεται οὐδὲν σημεῖον στηλῆς καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὀρίσῃ τις μετὰ θετικότητος τὴν διάταξιν τοῦ οἰκοδομήματος. Ἐν τούτοις δύναται τις νὰ παραδεχθῇ ὅτι ὁ ναὸς ἦτο περίπτερος. Ἀνεύρομεν τὰ ἐπόμενα ἐκ μαρμαροῦ τεμάχια τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ ναοῦ:

1). Κιονόκρανον ρυθμοῦ δωρικοῦ, φέρον διαζέσματα ὧν τὸ ἑκατόν εἶναι 0,12 μ. τοῦ μέτρου.

2). Τρεῖς κυλίνδρους στηλῶν ἐρθασμένους, ἔχοντας ἀνὰ 20 διαζέσματα, διαμέτρου 75 μ. καὶ 82 μ. καὶ ὕψους 1,54 — 1,32 — καὶ 1 μέτρου.

3). Δύο τεμάχια ἐπιστυλίου, τὸ μὲν μῆκος 1,75 μ., πλάτους 1,50 μ. καὶ πάχους 47 μ. τὸ δὲ μῆκος 1,70 μ., πλάτους 1 καὶ πάχους 27 μ.

4). Τεμάχιον ρύγχους λέοντος.

Ἐξ ὁπῆς δὲ γῆς:

5). Τεμάχιον πλίνθου φέρον τρίαιναν καὶ τὸ ἐκτύπωμα ΠΟΪΔΑ.

6). Κεράμιον, φέροντα τρίαιναν καὶ δύο δελφίνας.

Τὰ ἀναφερόμενα τεμάχια μετὰ τῶν ἀνευρεθέντων ἀναγλύφων, τῶν παριστάντων θαλάσσια τέρατα καὶ ἀφιερωμάτων πρὸς τὸν Ποσειδῶνα καὶ τὴν Ἀμφιτρίτην, μᾶς ἐπιτρέπουσι νὰ ταυτίσωμεν τὸ ἀποκαλυφθὲν οἰκοδόμημα πρὸς τὸν ναὸν τῶν Θεοτήτων τούτων. Ἐκ τῶν διαστάσεων δὲ τοῦ ἐπιστυλίου, δύναται τις νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ὑπῆρχον ἐν τῷ ναῷ ἑξ στηλαὶ κατὰ μέτωπον καὶ ὀκτώ πλαγίως.

Ὁ ναὸς φαίνεται ὅτι οἰκοδομήθη περὶ τὸ τέλος τοῦ τρίτου πρὸ Χριστοῦ αἰῶνος. Τότε καὶ τὸ κοινὸν τῶν Φωκίων παρεγώρησε τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσύλου εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, χορηγῆσαν συνάμα καὶ πέντε μνᾶς κατὰ τὴν οἰκοδομήν του. Ὁ ἀργυρὸς ναὸς κατεστράφη βεβλῶως κατὰ τὴν διάρκεια τῶν καταστροφῶν, τὰς ὁποίας ὑπέστησαν αἱ Κυκλάδες κατὰ τὸν τρίτον αἰῶνα.

(Ἐφεσται συνέχεια).

(α). Ὁ Ναὸς τῆς Ἀθηνᾶς, ὁ νεωστὶ ἀνακαλυφθεὶς ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Σουνίου, ἔχει περίπου τὰς ὁμοίας διαστάσεις 19+15.

ΣΤΟ ΔΑΝΤΕ

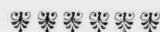
Νικήσαν οἱ Γονέλοι
Κ' ἡ ματωμένη Φλώρα
Σ' ἐσένα ἀνοίγει τώρα
Τὴν ἄσπλαχνην ἐξορία.

Ἀπὸ τὸ Βατικάνο
Ὁ πάπας στὸ προσιάζει,
Τὴ γῇ σου κομματιάζει
Ποῦ σὼπλασε ἡ καρδιά.

Σὲ καρτερεῖ ἡ Ραβέννα,
Πήγαυε ἐκεῖ καὶ ζῆσε,
Τὴν Ἰταλία σου κλεῖσε
Στὰ φύλλα τῆς καρδιάς.

Παλεύουνε στὸ νοῦ σου
Οἱ πλειὸ μεγάλοι αἰῶνες
Νὰ βγοῦνε ἡλεγεῶνες
Τῆς δόξας, τῆς ἀνδρείας.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΙΩΚΗΣ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΣ

ΛΕΙΩΜΑΤΑ
ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ
ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ἀναμφισβήτητον εἶναι δι' ἀναγκαιοσύμους τῶν ἔργων τῆς τέχνης φαίνεται εὐθὺς ἀμέσως παραλογισμός. Δὲν δύνασθε νὰ ἐπαναφέρητε εἰς τὴν ζωὴν ἱστορίαν, οὐδεὶς δύναται νὰ συνεχίσῃ τοὺς στοχασμοὺς ἄλλον, τοῦ ὁποίου αἱ σκέψεις ἐξέλιπον μετὰ τῆς ζωῆς, τοῦ ὁποίου πᾶσα ἰδία σκέψις, ἐξ ἧς ὁρμώμενος παρήγαγεν οἰονόηποτε ἔργον τέχνης, ἐξηλείφθη ἐν τῇ παραγωγῇ τοῦ ἔργου, ὅπερ μόνον ζῇ ὡς ἀποτέλεσμα. Ἡ σκέψις αὕτη ἦν σκέψις μεμονωμένη κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκτελέσεως, ἀνίκηουσα εἰς τὸ συλλαβὸν αὐτὴν αἰτομον καὶ εἰς μόνον αὐτό, λαβοῦσα ζωὴν ἐν τῇ ἀποτυπώσει, διὰ παντός δὲ πλέον οἰχομένη καὶ μόνον εἰς τὸ ἔργον μεταβιβασθεῖσα. Ὁ καλλιτέχνης ἔδωκεν εἰς τοὺς λίθους ζωὴν καὶ ἔκφρασιν ἐκ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ζωῆς. Ὁλόκληρον μέρος τοῦ βίου του μετεβιβάσθη εἰς τὸ ἔργον του καὶ διὰ τοῦτον διέπλασε τὸν τύπον αὐτοῦ καὶ συνεκέντρωσε πνευματικὰς δυνάμεις εἰς τὴν ἀμορφον ὕλην. Ἀδύνατον ἄρα εἶνε νὰ συμπληρωθῇ ὁ Παρθενὼν εἰς τρόπον ὥστε ἀρχαῖος Ἕλληρ ν' ἀναγνωρίσῃ αὐτόν, ἢ νὰ συμπληρωθῇ εἰκονογραφία τοῦ Τιτανοῦ, ὥστε ν' ἀναγνωρισθῇ παρ' αὐτοῦ, ἢ ἀγαλμα τοῦ Φειδίου, ὥστε νὰ δηννηθῇ ὁ Φειδίας ν' ἀναγνωρίσῃ αὐτὸ Διότη

Edgard Farasyn

Παλαιόν ἐχθροπωλεῖον

εἰς πάντα τῆς τέχνης τὰ μεγάλα ἔργα αἱ ἀρεταὶ αὐτῶν εἶνε τοσοῦτον λεπτιῆς φύσεως, ὥστε δυσχερέστατα εἰσὶ καταληπταὶ εἰς ἄλλον ἢ εἰς τοὺς ἐργάτας αὐτῶν, οἵτινες μόνον κατανοοῦσι τὰς λεπτὰς ἐκεῖνας γραμμὰς, δι' ὧν τὰ ἔργα αὐτῶν ἀποφεύγουν τὴν κοινοτοπίαν. Αἱ ἀκριβεῖς ἀναλογίαι, αἱ λεπταὶ καμπύλαι καὶ κλίσεις, ὁ χειρισμὸς τοῦ χρωστικτοῦ ἢ τῆς σμίλης ὁ ἰδιάζων τῇ τεχνικῇ αὐτῶν μεθόδω, ἀποτελοῦσι μέρος τῆς «συλλήψεως» ἣ δὲ σύλληψις εἶνε μέρος τοῦ ἀτόμου τοῦ τεχνίτου. Τῆς τέχνης τὰ ἔργα τρία πρωτίστως διεγείρουσιν ἐνδιαφέρον, καλλιτεχνικόν, ἱστορικόν καὶ ἀρχαιολογικόν. Τὰ καλὰ ἔργα προκαλοῦν πάντα ταῦτα τὰ ἐνδιαφέροντα, ἐνῶν τὰ κακὰ προκαλοῦσι πάντοτε δύο. Οὕτω δὲν δύναται τις νὰ καταστρέψῃ ἔργον τι τέχνης. Εὐθὺς ὥς ἡ σφύρα ἢ ἡ σμίλη νεωτέρου τεχνίτου ἡγγίσειεν οἷον δῆποτε κιονόκρανον Ἑλληνικόν, Ρωμαϊκόν, Βυζαντινόν, Γοτθικόν, ἢ Τυδορικόν, τὸ πνεῦμα τοῦ καλλιτέχρου ἐθανατώθη. Τὸ αὐτὸ ρητέον καὶ περὶ εἰκόνων καὶ ἀγαλμάτων.

Ἄδικον βεβαίως ἔχουσιν οἱ τῶν ἀρχαιολογούντων ποιοῦμενοι τὸν συλλογισμόν ὅτι «ἐπειδὴ

τοῦτο οὕτως εἶνε κατεσκευασμένον, ἄρα ἐκεῖνο πρέπει νὰ ἦτο οὕτως». Ἀλλ' ὁ καλλιτέχνης ἐντελῶς παρεπλάνησε τὸν ἀρχαιολογούντα, δότι ἵνα δώσῃ ἀκριβῶς νέαν ὠθῇ εἰς τὴν τέχνην, νέαν τροπὴν εἰς τὴν πρωτοτυπίαν καὶ πνοὴν ζωῆς εἰς νεκρὸν προηγούμενον, προσέτιμησε τοῦ φυσικῶς ἀναμενομένου τὸ ἀπρόσδοκον. Οὕτως, ὁ ὑπὲρ τῆς συμπληρώσεως ἀρχαιολόγος θέλει καταπλαγῇ ἐκ τῆς ἀνομοιότητος τοῦ πρωτοτύπου πρὸς τὸ ὑπ' αὐτοῦ διατυπωθέν.

Ρίτμονδ

Ἄγγλος ζωγράφος

Ἐχετε πάντοτε εἰς τὸ θυλάκιον σας ἓν σημειωματάριον καὶ σχεδιάζετε μὲ ὀλίγας ταχείας γραμμὰς τὰ ἀντικείμενα ἅτινα σὰς ἐμποιοῦν ἐντύπωσιν, ἐὰν δὲν ἔχετε καιρὸν νὰ τὰς ἀπεικονίσῃτε ἐντελῶς. Ἀλλ' ἐὰν ἐκλέξητε τὸ σχέδιον αὐτὸ διὰ νὰ κάμῃτε πλέον ἐμπηροισιατωμένην εἰκόνα, ἐγκολπωθῇτε τὸ πρότυπον μετ' ἔρωτος, ἐσωπιοσθῇτε ἐν αὐτῷ, ἀνσπαραγάγετε τὸ καθ' ὅλας τὰς ἀπόψεις, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐνοικίσῃ ἐν τῇ

M. Cameron

Ούζετλερ

κεφαλῇ σας καὶ νὰ ἀποκρυσιαλλωθῇ ὡς ἐὰν ἦτο
κιτῆμα σας.

Ingrès

Προτοῦ ζωγραφίσῃ ὁ Δελακρουᾶ ἔθετε ἐν ἄν-
θος πλησίον τοῦ δεξιόχειρος. Καὶ ἔλεγε: «Τὸ
ἄνθος αὐτὸ εἶνε ἡ ἐμπνευσις μου καὶ τὸ ἀρι-
στοτέλειόν μου».

Ὁ Durré κάποτε δὲν ἦτο καθόλου εὐχαρι-
στημένος ἀπὸ κάποιο ἔργον του. Καὶ τὸ ἐξέσχι-
σε εἰς χίλια κομμάτια. Εἷς ἐμπορος ἡμέραν τινα
παρένιχε καὶ ἠρώτησε τὸν καλλιτέχνην ἐκπλη-
κτος. «Διατὶ τὸ ἐλάματε αὐτό; Ἐὰν μοῦ τὸ
ἐδίδατε, θὰ τὸ ἠγόραζα ἀντὶ 50 χιλιάδων φράγ-
κων.» Ὁ καλλιτέχνης ἀπήντησε ψυχρότατα:
«Π συνείδησάς μου καὶ ἡ δόξα μου ὑπὲρ πάν-
ἄλλο».

Ὁ Δελακρουᾶ μίαν ἡμέραν ἠσχολεῖτο νὰ ζω-
γραφίσῃ εἰς ἓνα πίνακά του μίαν κυτρίνην ση-
μαίαν. Ἀλλὰ δὲν κατόρθωσε νὰ προσδώσῃ τὸν
χρωματισμόν, ὃν δνειροπόλει. «Διάβολε! ἔλεγε,
πῶς λοιπὸν ὁ Ροῦβενς καὶ ὁ Βερονέζ κατέρθω-
σαν νὰ ἐπιτυχάνουν τόσον ὥραϊα κίτρινα χρώμα-
τα...» Ἐπέταξε τὴν χρωματοπινακίδα του,
καὶ ἔστειλε τὸν ὑπηρέτην του νὰ τοῦ φέρῃ μίαν
ἄμαξαν διὰ νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ Λουβρον. Ὑπῆρ-
χον τότε — εἰς τὰ 1830 — εἰς Παρισίους ὁ χί-
ματὰ cabriolets κυτρινόχρωμα. Εἶχε ἡ ἄμαξα,
ἣν τοῦ ἔφεραν, τὸ χρώμα ἀκριβῶς ποῦ ἤθελε.
Πρὶν ἀνέλθῃ ὁ Δελακρουᾶ, ἔσπευτο ἐκπληκτος. Πα-
ρεστήρησεν ἀστραπιαίως, ὅτι τὸ κίτρινον τῆς ἄ-
μάξης πορῆγει ἀπὸ τὸ ἰώδες χρώμα ἐν τῇ
σκιᾷ. Ἐπλῆξα σε τὸν ἄμαξηλάτην καὶ ἐπέστρε-
ψεν εἰς τὸ ἐργαστήριόν του Ἐλαβε πάραντα
τὴν χρωματοπινακίδα του, ἔλαβε μίαν καθαρὰν
δθόνην καὶ ἐπραγματοποίησε τὴν παρατήρησίν
του, γνωρίζων ὅτι ἡ σκιά χρωματίζεται πάν-
τοτε ἐλαφρῶς ἐκ τῆς λάμπρας, φαινόμενον ὅπερ
ἀποβαίνει συνήθως αἰσθητόν, ὅταν τὸ φῶς τοῦ
ἡλίου δὲν εἶνε ἰσχυρόν.

★ ΝΕΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ★

ΣΤΗΝ ΠΗΓΗ

Κίποις θλιμμένο ἡλιόγευμα ἄνθρον σὲν ἰσημίᾳ σου,
Κάτ' ἀπὸ τὴν ἀνήσυχη τῶν δένδρων σου γαλήνη,
Κι' ἀπὸ τὰ φύλλα, ποῦ νεκρὰ σκεπάζουν τὰ νερά σου,
Θὰ στρώσω μόνος πλάϊ σου τὴν ὑστερή μου κλίνη.

Θὰ νοιώσω θλίψης σπαραγμὸ σὲ πλάνου σου τραγοῦδι,
Π' ὀργιστάλαξαι ἀγνώτατο σὺν τὴν ψυχῇ τοῦ μύρου,
Στῆς πέτρης σου, σὲ ἀγέρι σου, σὲ κάθε σου λουλοῦδι
Θαῖρῳ ἔσαν ἴσκιον γνώριμον ἀγαπημένου δνειροῦ.

Μὰ ἡ Πανσιόπτη ὠχρόλευκη σὲ λίγο θ' ἀναδύσῃ
Ἀπ' τὸν ὕγρὸ καθρέφτη σου — γλυκεῖς χιμαίρας σπῆι
Καὶ γέροντας σὲ κύκνειά φτερά κατὰ τὴ δέσι
Λόγῳ θὰ πάρουμε ἄφθαστο πρὸς τὸν Ἀποσπρίτη.

Πειραιεύς

MIX. ΕΠΙΦΑΝΗΣ

Σ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

Π. Τ. Δημητράκοπούδω

Σὲ εἶδα κι' ἐγὼ ἐκάθουμον σὲ κοῖνα καὶ μυρτιές
καὶ γύρω μου σὺν ἄγγελῳ πετοῦσαν τὰ δνειρά μου,
τὰ πρωτὰ μου τὰ δνειρά, τὰ πὺλ γλυκά.
Ὁ ἥλιος ἔρχετο 'ς τὴ γῆ τῆς πρωτιῆς του ματιῆς
κι' ἀξάφρυν διάβηκες, αἰθέρια, ἀπὸ σιμά μου.

Εἶχες τὰ κάλλη τῆς Αὐγῆς, καὶ τοῦ Θεοῦ πρὸς
τριγύρω σου ἀναγάλλαξες μετ' ὃ δέξῃ σου χέρι
ἔδινες δῶρα αἰώνια, δῶρα μαγικά
'ς ἐκείνους ποῦ σ' ἀγάπησαν καὶ 'ς ὅλη τὴ ζωὴ
σ' ἀκολουθοῦσαν 'ς τοῦρανόν, 'ς τῆς γῆς τὰ μέρη

Σὲ εἶδα κι' ἐγὼ ἐκάθουμον σὲ κοῖνα καὶ μυρτιές
καὶ γύρω μου σὺν ἄγγελῳ πετοῦσαν τὰ δνειρά μου.
Πανάμους πόθους μοῦ ἔσταξες 'ς τὰ σωθικά.
Καὶ μ' ἔκαναν οἱ πόθοι αὐτοὶ ἀκοίμητες φωτιές —
νὰ φέρω ὀπίσω σου κι' ἐγὼ τὰ βήματά μου.

Σμύρνη

MIX. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ